

Бојана Вукотић
Народна библиотека Србије
bojana.vukotic@nb.rs

Ко су корисници данас?

ICSL – Пети међународни сусрет библиотекара слависта,
Сарајево, 18-22. априла 2009. године

Пети међународни сусрет библиотекара слависта (Fifth International Convention of Slavic Librarians) у Сарајеву окупио је преко 100 учесника из Аустрије, Немачке, Чешке, Велике Британије, САД, Хрватске, Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине. Представници из Србије били су Ивана Николић, Дејан Вукићевић и Бојана Вукотић из Народне библиотеке Србије, Вера Петровић из Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ и Сања Степановић Тодоровић из Библиотеке Српске академије наука.

Овогодишњи, пети јубиларни сусрет, под насловом *Вратити кориснике библиотекама* био је посвећен „његовом величанству кориснику и њеном величанству корисници“. На првим сусретима смо упознавали збирке и њихов развој: Балкан је упознао збирке у свету и Балкан се представио свету; на другим сусретима смо разговарали о будућности славистичких збирки и фондова, док је трећи имао акценат на дигитализацији збирки; фокус четвртих сусрета је стављен на презентовање примера најбољих пракси у областима које се чине круцијалним за развој библиотечке делатности: њено финансирање, сарадња са другим институцијама и питање кадрова у библиотекама. Овогодишња тема је настала као логичан след претходних сусрета. Својим излагањима учесници су покушали да договоре на питања:

Ко су корисници данас? Да ли су се њихове потребе промениле у последње две деценије? Колико су нове технологије утицале на њихову перцепцију библиотеке? Шта корисници данас желе од нас? Шта библиотекари могу понудити данас? Која је разлика у типу, квалитету и обиму услуга данас у односу на јуче? Шта нам то доноси корисничко сутра? Да ли заиста постоји Библиотека 2.0? Какав је антиципирани однос између Библиотекара 2.0 и Корисника 2.0?

Сусрет је отворио Роберт Дониа, професор Универзитета у Мичигену, својим излагањем „О кориснику: кратко и мудро“. У овом времену свеопште кризе – од економске, до кризе дистрибуције знања, новина, часописа и издавачких кућа – професор Дониа предвиђа појачану потребу за библиотекама и посебан значај придаје библиотекарима који би требало да воде кориснике кроз свет знања.

Џенет Змрочек (Janet Zmroczek) из Британске библиотеке говорила је о томе како се у овој библиотеци (која иначе има много корисника) привлаче нови, путем јавних догађаја и изложби. У жељи да збирке и услуге користи што већи број корисника, сада и на даљину, у овој библиотеци се шири круг услуга, па се нови привлаче традиционалним и on-line изложбама, читањем поезије, књижевним дискусијама и форумима, дигитализацијом плоча поп музике, писањем пројеката за мала и средња предузећа, све до организовања сусрета усамљених особа под геслом *Пронађи љубав свог живота у Британској библиотеци*.

Марија Шегота-Новак из Градске књижнице Ријека учествовала је са радом „Корисници народних књижница: између манифеста и стварности. Са становишта IFLA и UNESCO докумената, направљено је поређење најпре теорије и праксе, а онда и поређење између народних библиотека Хрватске и Финске. Уз добро функционисање система власти, уз чврсту сарадњу библиотекара свих типова библиотека у оквиру библиотечког система и неопходне промене става библиотекара према корисницима и осталим колегама, јавне библиотеке могу добити своју праву улогу која ће јачати у условима кризе која нас чека.

Александра Хорват, професор Филозофског факултета у Загребу, говорила је о пројекту *Цјеложивотно учење књижничара*, који од 2002. године, у оквиру Центра за стално стручно усавршавање књижничара Републике Хрватске, заједнички спроводе хрватски факултети који школују будуће библиотекарe, национална библиотека, Градска књижница града Загребa и Хрватско књижничарско друштво. Овај национални програм трајног стручног усавршавања библиотекара само у 2008. години похађало је 1.500 полазника.

Васка Сотиров-Ђукић, из Библиотеке града Сарајева, у презентацији „Библиотека се гради срцем“ показала је како се реорганизацијом библиотечког огранка простор може учинити угоднијим – за 22 радна дана, уз трошкове од 192,50 КМ (мање од 100€) уз помоћ неколико волонтера.

Беба Рашидовић, библиотекар Факултета криминалистичких наука Универзитета у Сарајеву, говорила

је о библиотекарско-корисничким контроверзама – о ниском нивоу образовања корисника високошколских библиотека, о тренду „fast food“ знања, о корисницима који често не знају да кажу зашто су дошли у библиотеку, али и о малобројним корисницима који се озбиљно баве студијама и за које се ради стручна селективна дисеминација информација. На овом скупу су још једном наглашене улога библиотекара као парадигме библиотеке и потреба развијања професионализма библиотекара пре свега.

Саша Мадачки (Центар за људска права Универзитета у Сарајеву) и Нарциса Пуљек-Бубрић (Бошњачки институт Сарајево) у заједничком раду „Вук длаку мијења ал’ ћуд никад: Библиотекар 2.0“, говорили су о концепту библиотекар-корисник као о сталном сретању и укрштању, о тежњи да се из традиционалног библиотекара развије активни библиотекар, о библиотекарској у односу на кориснике, друге библиотекарске и доносиоце одлука, о неопходности прихватања нове праксе, а као императив савесног и одговорног рада постављају мото: Корисник, корисник и само корисник!

Томислав Ивањко и Маја Бенчећ, студенти библиотекарства на Филозофском факултету у Загребу, представили су пилот-пројекат *Студент у потрази за информацијом*, мини-истраживање по методу Mystery shopping-а о услугама и раду са корисницима у народним библиотекама.

Бојана Вукотић је представила дигиталне колекције народних библиотека у Србији као начин да се учини корак ближе потенцијалном кориснику; Вера Петровић из Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду говорила је о корисницима услуга Универзитетске библиотеке; Енес Кујунџић, професор Универзитета у Зеници, довео је у везу корисника, бошњачку библиографију и говорио о приступу босанско-херцеговачком наслеђу; Ивана Николић представила је многобројне услуге Одељења

за пласман српске књиге у иностранство НБС; Милан Грба из Британске библиотеке говорио је о њеној модернизацији и фокусирању на дигитално доба; Дејан Вукићевић теоријски је размотрио ко су корисници завичајних фондова.

Блок презентација радова студената библиотекарства из Загреба и Сарајева био је посвећен сећању на прерано преминулу Мелиху Пирију, библиотекара Националне и универзитетске библиотеке БиХ и редовног учесника Сусрета.

У дискусији између излагања наглашен је проблем едукације корисника, исказана је потреба за већом комуникацијом међу библиотекарицама, за сарадњом између катедри и библиотекара у пракси и, пре свега, неопходност да сами ценимо своју струку да би нас и други (наши корисници и финансијери) довољно ценили.

Сусрет се одржавао у просторијама Медиа центра Сарајево. Учесници Сусрета су посетили и 21. Међународни сајам књига, Националну и универзитетску библиотеку БиХ, где је био приређен пријем за учеснике сусрета, и Библиотеку Бошњачког института. За учеснике је организован једнодневни излет у Фојницу, који је обухватио посету Фрањевачком самостану, где је представљена и библиотека самостана.



Библиотекари слависти у Сарајеву